

Ameriško-poljski spor

Poljska vlada proti ameriški plovnici družbi

Dobra žetev v Sovjetski zvezi

Poljska vlada je obvestila predstavnika ameriške plovnice družbe Moore-McCormack Lines v Gdini, naj družba 1. januarja 1952 prekine plovnice proge med ZDA in Gdini. Stori la je to v znak represalije, ker so ameriške pomorske oblasti prepovedale pristajanje poljske ladje »Batory« v newyorskim luku.

Poljsko obvestilo dodaja pripombo, da bi ameriška družba lahko še nadalje vzdrževala omenjeno progo, toda pod pogoji, da bi svoje predstavnstvo v Gdini prepustila poljski državi. Podpredsednik ameriške plovnice družbe Mr. Lee je izjavil, da družba ne bo pristala na to poljsko zahtevo. Osmim tovrstnim ladjam, ki vzdržujejo progo z Gdini, je vodstvo družbe že naročilo, naj se pripravijo na to, da okoli božiča ustavijo promet na omenjeni progi. Lee je dodal, da je v prijateljskih odnosih med poljsko vlado in omenjeno družbo nastopila izprememba na slabše prav v času, ko je sovjetski zunanji minister Vjačeslav M. Molotov obiskal Varšavo.

To je že drugič, da so poljske oblasti pričele ovrniti promet med New Yorkom in Gdini, odkar so Američani ustavili poljsko ladjo »Batory« v New Yorku. Ukrep poljskih oblasti je toliko bolj značilen, ker je ameriška družba Moore McCormack Lines bila doslej edina med ameriški, ki je še vzdrževala promet med ameriški in poljskimi pristanišči. Ko je uprava newyorške pristanišča v marcu naznanila omenjeno prepoved poljskemu parniku »Batory«, je poljska vlada odgnala dovoljenje družbi Moore McCormack za pristajanje v Gdini. Predstavniki družbe so torej naglasili, da družba ne more odgovorjati za delo newyorške uprave. Poljska vlada je dober teden nato umaknila prepoved pristajanja ameriških ladij. Kmalu po obisku sovjetskega zunanjega ministra v Varšavi je poljska vlada pozvala predstavnike ameriške družbe, naj odstopijo predstavnstvo družbe njej in naznanila, da je ta njen ukrep represalija za ameriško postopanje nasproti omenjeni poljski ladji. Prizadeta ameriška družba je vzdrževala progo z Gdini že od leta 1928. To je bila poslednja zasebna družba, katere ladje so plule do luk komunistične Poljske, je ugotovil Mr. Lee. Pogodba med omenjeno družbo in poljsko vlado o pristajanju v Gdini bo iztekla šele čez 5 let. Ameriška družba bo s tem sicer prizadeta, toda prizadeti bodo tudi tisoči in tisoči Poljakov. Tovor ladij te družbe je v višini 90% predstavljal hrano in darilne pakete, ki so bili namenjeni Poljski. Jasno je, da bo ukrep poljske vlade prizadel več kot število Poljakov. Predstavniki ameriške družbe se vedno upa, da se bo vprašanje razčistilo; saj je v korist svetovnega gospodarstva, ako se vzpostavijo običajne plovnice zveze med vsemi državami. V predstavnstvu ameriške družbe v Gdini je nameščenih 13 uradnikov, med temi so samo 3 Američanke. Družba ima v Gdini veliko skladišče, ki je bilo zgrajeno pred 25 leti in je stalo 100.000 dolarjev.

Ze zadnji dogovor med Sovjetsko zvezo in Vel. Britanijo o dobavi sovjetskega žita, da slutiti, da Sovjetska zveza razpologla z večjimi količinami kakor lansko leto. Opozovalci so mnenja, da izvoz v Anglijo ne odvsi samo od razpoložljive količine, temveč tudi od same trgovinske politike sovjetske vlade. Ta je zopet odvisna od čiste politike.

Sovjeti so letos pridelali več krompirja in sladkorne repe. Z bombažem posejana površina je bila letos za okoli 1 milijon akrov večja kakor lansko leto. Prav tako so letos posejali, oziroma nasadili več sončnic in sladkorne repe. Sovjetski tisk je napovedal, da bodo letos 20% bombažnega pridelka v Uzbekistanu, kjer pridelujejo največ bombaža, obrabli s stroji. Lansko leto se ti poskusi niso posebno obnesli, ker so bili stroji slabo napravljeni in ker kmetje niso znali z njimi ravnati.

Socialni UTRINKI

Angleski rudarji nočejo italijanskih

V teku zadnjega meseca je število angleških rudarjev v premogovnikih nazadovalo za več tisoč. Minister za gorivo je naglasil, da bo treba najti nove rudarje, da bi se Anglija lahko preskrbela z gorivom. Obstoji nevarnost, da bo treba sicer ustaviti v januarju 1952 obrat v raznih podjetjih. Pri tem bi trpela tudi obozorovalna industrija. — V Italiji je okoli 2 milijona brezposelnih. Tam je 5-6000 italijanskih rudarjev pripravljenih na odhod v angleške rudnike. Toda angleški rudarji jih nočejo, čeprav je angleška vlada že pristala na njihovo priselitev. Ze po sklenitvi sporazuma je odšlo iz Italije v Anglijo komaj 1.000 rudarjev. Zveza angleških premogovnikov si prizadeva, da bi zaposlila te italijanske rudarje. Toda prav te dni so rudarji enega največjih angleških premogovnikov v Yorkshireu odbili vstop italijanskim rudarjem. Nato je zveza italijanskih rudarjev protestirala pri zvezi angleških rudarjev proti neprijaznemu ravnanju angleških rudarjev.

PREMALO OTROK V NEMCIJI

Kancel. Zahodne Nemčije dr. Konrad Adenauer, ki je oče sedmih otrok, je pozval državljane Zahodne Nemčije, naj vzgojijo družine z večjim številom otrok, ada bi tako zagotovili bodočnost nemškega naroda pred poplavo boljševiških primitivcev z Vzhoda. Podal je to izjavo v zvezi z rimsko-katoliškim kongresom, ki razpravlja o družinskem vprašanju, in opozoril kongres na »biološko nevarnost« z Vzhoda.

OKOLI 85 MILIJONOV JAPONCEV

Po popisu prebivalstva, ki so ga izvršili 1. oktobra lanskega leta je na Japonskem 83.200.000 Japoncev. Japonk je 2 milijona več kakor Japoncev. Tokio je danes po številu prebivalstva tretje mesto na svetu in šteje 6.278.000 ljudi. Po šestju dne 1. junija 1951 je število prebivalstva naraslo približno za 1 milijon.

NEKOLIKO TOPLEJSE ...

Dovolj je bilo, da se je temperatura v srednjih ameriških predelih nekoliko dvignila, in že je padla cena koruze in soje na čikaški borzi. Prve dni v oktobru je ponudba stare pšenice narasla za 50.000 mernikov in nove za 30.000.

NARASLANJE ANGLEŠKEGA LETALSKEGA PROMETA

Angleški evropski potniški promet z letali se je v juniju 1951 povečal v primeri z istim mesecem lanskega leta od 35 na 36 milijonov milj.

Pridelek sladkorne repe piclejši

Po najnovejših poročilih iz Londona so uvozniki sladkorja mnenja, da bo letošnji evropski pridelek sladkorne repe manjši, kakor je bil lansko leto. Poročilo londonske družbe C. Zarnikov Limited, ki se bavi s trgovino s sladkorjem, pravi, da bo letošnji evropski pridelek sladkorne repe dosegel 7.000.000 - 8.000.000 ton. S tem poročilom se strinjajo tudi računski dnevi londonske tvrdke Ed. and F. Mann Ltd., ki je mnenja, da bo letošnji evropski pridelek sladkorne repe znašal 8.228.000 ton proti lanskemu 9 milijonov 270.405 ton. K temu je treba dodati še pridelek Sovjetske zveze 2 milijona 300.000, ki bo večji kakor lanski (2.180.000). Letošnji evropski pridelek je slabši zaradi slabih vremenskih razmer. Manj bodo pridelale Francija (1.225.000 ton proti 1.443.471), Belgija 300.000 (proti 449.324), Holandija 350.000 (proti 411.616) in Anglija (565.000). Manjši bo letos pridelek tudi v Združenih državah, in sicer zaradi zmanjšane zasajene površine in zaradi vremenskih razmer. To velja tudi za Kanado. Nazadovala je tudi proizvodnja trsnega sladkorja na vseh področjih Britanske skupnosti razen na Mavriških otokih, kjer je bila letina rekordna. Na Tavvanskih otokih bodo pridelali okoli 400.000 ton. Splošno bodo ta področja dala okoli 900.000 ton, medtem ko je proizvodnja trsnega sladkorja pred vojno v teh predelih dosegla 2.500.000 ton. Boljši je položaj na področju Karibskih morja; samo na Kubi so pridelali okoli 6 milijonov ton. Ugoden je tudi položaj v San Domingu.

Zaradi teh poročil so se v zadnjem času cene sladkorja na mednarodnih trdih utrdile. Cena sladkorja na ameriških borzah se suka proti izročitvi v januarju okoli 5,40 stotinke dolarja za funt; v Londonu gre sladkor po 5,35 stotinke dolarja proti izročitvi v novembru. Cena kristalnega sladkorja v vrečah znaša v Londonu 59,6 za 50 kg, v Parizu se prodaja sladkor pridelka 1950-51 po 6.500 francoskih frankov za sto.

NAMEŠČENCI V AMERISKIH DRŽAVNIH PODJETJIH

V vseh ameriških državnih podjetjih in ustanovah je bilo julija tega leta 2.505.406 civilnih nameščenecv. Njihovo število je od junija do julija naraslo za 18.914. Gre za nameščenecv v 48 ameriških državah. Število čezmorskih nameščenecv je nazadovalo za 1.527. Na področju Washingtona znaša število civilnih državnih nameščenecv 257.701.

teh plove po morju samo 12, poleg tega so majhne in stare. Čeprav bi lahko uporabili vse sovjetske ladje za prevoz perzijskega petroleja, bi te prevozile lahko na mesec samo dvodnevno proizvodnjo petroleja v Perziji. Ko bi iz katerega koli vzroka zaprl Sueski prekop, bi sovjetske ladje ne utegnile prevoziti niti toliko perzijskega petroleja.

Sovjetske petrolejske ladje so danes zaposlene s prevažanjem petroleja v Romunijo in v Gdini na Poljskem ter Vladivostokom, Rusi sami pogosto najemajo tuje ladje za prevoz petroleja.

V ZDA so mnenja, da ne bodo lastniki petrolejskih ladij v zahodnih državah prav nič oddali v najem ali pa prodali svojih ladij Perzicem. Ameriški lastniki ne morejo tega storiti brez dovoljenja ameriške vlade. Petrolejske ladje, ki so jih tuje družbe kupile v ZDA, ne smejo biti prodane v komunistične države. Zaradi zastarelosti in zbug med vojno vlada v svetu takšno pomanjkanje petrolejskih ladij, da

Pridelek važnih surovin

Svetovni pridelek kave

V Amsterdamu se je nedavno sestel komite Združenja uvoznikov kave. Prisostvovali so predstavniki Anversa, Bremena, Genova, Hamburga, Le Havra, Londona, Marseja in Rotterdam. Komite je zastopal tudi tržaške koristi, čeprav ni poslal Trst na zasedanje svojega predstavnika. Predstavniki raznih evropskih pristanišč, ki trgujejo s kavo, so razpravljali o možnostih uveljavljenja enotnih predpisov in so se zedrnili glede enotnega načina tehtanja.

država	1951/1952	1950/1951	razlika
Brazilija	14.800.000	16.590.000	-1.790.000
Kolumbija	5.600.000	4.900.000	700.000
Francoske kolonije	1.720.000	1.660.000	60.000
Vzhodna angl. Afrika	1.250.000	1.090.000	160.000
Salvador	1.000.000	1.030.000	-30.000
Angola	900.000	840.000	60.000
Mehika	820.000	810.000	10.000
Guatemala	900.000	775.000	125.000
Belgijski Kongo	600.000	550.000	50.000
Haiti	450.000	440.000	10.000
Abesinija	390.000	400.000	-10.000
Venečuela	340.000	350.000	-10.000
Ekvador	200.000	335.000	-135.000
Indonezija	300.000	225.000	75.000
San Domingo	290.000	270.000	20.000
Kostarika	270.000	260.000	10.000
Nikaragua	270.000	210.000	60.000
Skupaj	30.900.000	31.200.000	-300.000

Bombaža ne bo toliko

Iz Washingtona poročajo, da bo po računih ustanove »National Cotton Council« znašal letošnji svetovni pridelek bombaža 35 milijonov bal. Pridelek bo za 1 milijon bal manjši, kakor je bil prvotno napovedan. Tako so Združene države centev svojega pridelka znižale za 360.000 bal. Manj bombaža bo tudi v naslednjih državah: v Egiptu za 300.000 bal, v Turčiji 150.000, v Siriji 150.000, Indiji 200 tisoč in Severni Braziliji za 250.000.

Po novi cenitvi ameriškega ministrstva za kmetijstvo bodo ZDA pridelale leta 16.931.000 bal (po 500 funtov, 1 funt=0,45 kg), bombaža, to se pravi 360.000 bal manj, kakor je bilo prvotno rečeno v poročilu ministrstva pred enim mesecem, ko je pridelek cenilo na 17.291.000 bal.

Nekaj dni poprej je trgovinski list »New York Journal of Commerce« napovedal pridelek 17.780.000 bal. List je dodal, da so nastopile boljše vremenske razmere, ki so upravičevale ugodnejšo cenitev. Lansko leto so ZDA pridelale samo 10.012.000 bal, medtem ko je znašal v prejšnjih 10

Podan je bil tudi predlog, da bi ustanovili poseben komite med uvozniki kave, ki bi branil interese operaterjev na evropskem trgu in ki bi se uprlozabljajali in nepravilnim manipulacijam posameznih trgovcev. Seveda so se takoj pojavile težkoče glede ustanovitve tega komiteja zaradi različnih dolobč in razne valute, ki so v veljavi v posameznih državah.

Nova predvidevanja o letini kave
Zadnja statistična predvidevanja Združenja ameriških grostov o letošnji proizvodnji kave za izvoz so naslednja (v vrečah po 60 kg):

država	1951/1952	1950/1951	razlika
Brazilija	14.800.000	16.590.000	-1.790.000
Kolumbija	5.600.000	4.900.000	700.000
Francoske kolonije	1.720.000	1.660.000	60.000
Vzhodna angl. Afrika	1.250.000	1.090.000	160.000
Salvador	1.000.000	1.030.000	-30.000
Angola	900.000	840.000	60.000
Mehika	820.000	810.000	10.000
Guatemala	900.000	775.000	125.000
Belgijski Kongo	600.000	550.000	50.000
Haiti	450.000	440.000	10.000
Abesinija	390.000	400.000	-10.000
Venečuela	340.000	350.000	-10.000
Ekvador	200.000	335.000	-135.000
Indonezija	300.000	225.000	75.000
San Domingo	290.000	270.000	20.000
Kostarika	270.000	260.000	10.000
Nikaragua	270.000	210.000	60.000
Skupaj	30.900.000	31.200.000	-300.000

leth povprečni pridelek 12.039.000. Letošnji pridelek je torej razmeroma zelo visok.

Velik dotok turistov v Anglijo

Angleška potniška in počitniška družba objavlja, da je v prvem polletju letošnjega leta število obiskovalcev iz inozemstva v primeru z lanskim letom poraslo za 8 odstotkov. V tem času je dopotovalo v Anglijo po podatkih tega društva 281.952 inozemskih turistov. V drugem polletju se je število še povečalo in je julija in avgusta doseglo vrhunec. Računajo, da bo do konca

DENAR

Lira šibkejša

Samo nekatere čvrste valute so v zadnjem času srečno prestale pritisk naraščanja cen surovinam in splošne vznemirjenosti v svetu. Tudi lira je nazadovala nasproti čvrstim valutam, kakor sta švicarski frank in dolar, in nasproti zlatu. Navajamo razvoj tečajev v tednu med 13. in 20. oktobrom.

TECAJI V RIMU	13. X.	20. X.
Dolar	689,50 lir	700,50 lir
Svic. frank	157,50 lir	160,50 lir
Funt št. zlat	8,425 lir	8,525 lir
Svic. marengo	6,725 lir	6,775 lir
Zlato (gram)	894 lir	900 lir

V omenjenem tednu je dolar dosegel na prostem trgu tudi 712,50 lir. Nato si je lira zopet nekoliko opomogla.

Frank v nevarnosti

V zvezi z raznimi glasovi o možnosti, da bi bil francoski frank razvrednoten, ni hotel francoski finančni minister zavzeti jasnega stališča. Samo nihanje francoske valute ne opravičuje tega strahu; saj je italijanska lira bolj nazadovala nasproti dolarju in švicarskemu franku kakor lira. Kljub temu poudarjajo gospodarstveniki, da je splošno stanje francoskih financ prešibko. Bodoči proračun bo znašal 1 milijardo frankov. Francija, ki se je po vojni razmeroma hitro obnovila, ima ogromne stroške za vojno v Indokini. V ta namen potroši na leto okoli 900 milijonov dolarjev.

Kilogram zlata je 18. okt. stal na pariški borzi 599.000 frankov, dan poprej 596.000 frankov in 11. oktobra 584.000 frankov. Dolar stane na svobodnem trgu okoli 450 frankov, medtem ko je pred dvema mesecema stal 375 frankov.

VALUTE NA PROSTEM TRGU V CURIHU

Valuta	10. X.	15. X.	1. X.	1008	79,36	2,29	1613	15,04	12,16	9,71
Belgija - 100 belg. fr.	7,97	100,00	92,14	-16,86	803	63,20	1,83	1285	11,98	9,69
Spanija - 100 pezeta	8,65	108,53	100,00	-17,47	872	68,65	1,98	1395	13,01	10,52
Vel. Britanija - 1 funt	10,00	125,47	115,61	1,86	1008	79,36	2,29	1613	15,04	12,16
Francija - 1000 franc. fr.	9,93	124,53	114,74	-19,10	1000	78,77	2,28	1601	14,92	12,07
Avstrija - 100 šil.	12,60	158,09	145,65	1,52	1270	100,00	2,89	2032	18,95	15,32
ZDA - 10 dolarjev	43,63	547,38	504,35	47,3	4396	346,24	10,00	7036	65,60	53,04
Italija - 10000 lir.	62,50	777,92	716,76	64,4	6247	492,06	14,21	10000	93,23	75,38
Svedska - 100 šv. kron	66,50	834,38	768,79	61,3	6700	527,78	15,24	10726	100,00	80,85
Nemčija - 100 nem. mark	82,25	1032,00	950,87	84,6	8287	652,78	18,85	13266	123,68	100,00
Nizozemska - 100 hol. fl.	103,00	1292,35	1190,76	106,6	10378	817,46	23,61	16613	154,89	125,23

Organizacija in naloge naših strokovnih šol

torej nekako med 14. in 15. letom najpozneje, absolvirajo šolo z nižjim tečajnim izpitom (malo maturo). Tisti, ki so se odločili za nižjo srednjo šolo, ki bodo dovršili prav tako v treh letih in delali nižji tečajni izpit.

Medtem ko nižjim tečajnim izpitom konča svoje šolanje, ker so mu v sedanjih razmerah zaprta vsaka vrata, da bi s šolanjem lahko nadaljeval, ima absolvent nižje srednje šole možnost nadaljevanja. Če se je tak dijak odločil za učenje praktičnih strokovnih in gospodarskih predmetov, bo šel na trgovsko akademijo, kjer se bo šolal še nadalje pet let. Po petih letih šolanja opravi maturo in s tem je njegovo šolanje na višji srednji šoli končano. Matura mu da naslov vrhučunovodje in trgovskega izvedenca, oziroma kot je pri nas ta naslov bolje poznani vrhučunovodje.

Torej dve sta pri nas šoli, ki nam letno dajata večje ali manjše število absolventov, z večjim ali manjšim strokovnim strokovnim znanjem. Iz teh dveh šol prejemaš tržaški Slovenci, predvsem trgovska, gospodarska in druga podjetja delovne sile za industrijo in trgovino, da jih zaposlijo v pisarniških delih, t. j. v vseh mogočih oddelkih uprave teh gospodarskih ustanov.

Za mnoge bo zanimivo vedeti, kako si naša mladina, njih otroci, pridobijo vsaj tisto najosnovnejše znanje, da lahko mirno in brez strahu prestopijo prag praktičnega življenja, ko so dovršili to ali drugo vrsto šole. Dobro je, če spoznamo vsako šolo posebej, ker skoro večini naših staršev še danes ni jasno, kaj nudijo razne šole in za katere poklice v življenju je ta ali ona šola bolj primerna. Ni to nič čudnega za tržaške Slovence, če pomislimo, da 25 let smo bili Slovenci, ki smo živeli pod Italijo, brez vsakega kulturnega in prosvetnega življenja.

NA TRGOVSKI STROKOVNI ŠOLI obsega učni načrt naslednje predmete: I. leto: verouk, slovenščina, italijanščina, matematiko, prirodoslovje, zemljepis, zgodovino, risanje, lepomisli, petje in telovadbo. Torej splošni predmeti prav tako kot na vsaki drugi šoli. II. leto se predavajo isti predmeti kot prvo in nato še trgovsko računstvo in knjigovodstvo, trgovinstvo, stenografijo in strojepis, torej poleg splošnih predmetov še štiri strokovni, ki so značilni za to vrsto šole. V III. letniku odpadeta risanje in lepomisli, ostanje pa vsi predmeti iz II. letnika in kot nova predmeta se pojavita osnove blagovnanstva in higiena. V prvem razredu so učenci zaposleni

26 ur tedensko, v II. 31 in v III. 32 ur tedensko.

V II. in III. razredu se učenci učijo tudi italijanske stenografije kot neobveznega predmeta; v III. razredu je pri italijanskem jeziku polovica ur tega predmeta določenih za izražanje in poznavanje trgovstva v tem jeziku. Prav tako se v III. razredu zemljepis in zgodovina obravnava z gospodarske strani.

Učencem se vsi ti predmeti obravnavajo teoretično in praktično. Posvečena je torej dvojna pozornost: učencem mora spoznati učno snov predvsem strokovnih predmetov-teoretično in nato praktično. Teoretični pouk je povezan in mora biti povezan s praktičnim delom. V ta namen predavatelj uporablja odnosa učila in učne pripomočke. Poleg učil, ki so za praktično spoznavanje posameznih predmetov neobhodno potrebna, je nujno, da posebno strokovne predmete, ki so tako tesno povezani s praktičnim delom v življenju, predava, praktično razlaga in vadi osebe, ki je tudi strokovno kvalificirano; to v večini primerov tudi je, ker ima poleg teoretične izobrazbe tudi večletno šolo praktičnega dela.

Jasne razlage in praktične vaje po kažejo kolikor mogoče stvarno sliko

letošnjega leta vsega okoli 700.000 inozemcem obiskalo Anglijo. Zlasti je poraslo število obiskovalcev iz Svce (60 odstotkov), iz Italije (38%), iz Belgije (29%), iz Norveške (23%), iz Nizozemske (15%), in iz Francije (8%). To bo prekosilo vse dosedanje rekorde in prineslo vsega skupaj 100.000 funtov šterlingov dohodka.

V delavnici neke angleške tvrdke delajo zdaj praktične pokizuse s prvo angleško turbino na plin, ki se kuri s premogom v prahu. Motor, ki razvija silo 500 HP, ima to prednost, da je manjši kot so drugi motorji te vrste in je obrat sorazmerno po ceni.

E. LAGOMARSINO

MACHINE PER UFFICI - OFFICINA RIPARAZIONI
PISALNI IN RAČUNSKI STROJI - DELAVNICA ZA POPRAVILA

vesnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/I. - TELEFON ŠT. 78-08

Plače uslužbencev v prodajalnah kruha

Med združenji delodajalcev in delojemalcev je bil sklenjen sporazum o novih osnovnih plačah uslužbencev prodajalnih kruha. Sporazum je stopil v veljavo 1. oktobra 1951. Po tem sporazumu pripadajo uslužbencem prodajalnih kruha naslednje osnovne plače:

Moš. Zen.	
Poslovodja prodajalne z več kot 3 uslužbenci	26250
Poslovodja prodajalne z 3 ali manj uslužbenci	23.900
Prodajalci	17.680 14.300
Pomožni prodajalci	12.895 10.920
Težaki in slugi:	
nad 20 let tedensko	3.180 2.560
od 18 do 20 let tedensko	2.640 2.070
od 16 do 18 let tedensko	2.070 1.640
izpod 16 let tedensko	1.500 1.200

Vajenci za prodajalce:
I. leto 25% plače pomož. prodajalca
II. leto 50% plače pomož. prodajalca
III. leto 75% plače pomož. prodajalca
Izredna doklada (indennita di contingenza) je ista kot za ostali trgovski sektor.

IZREDNA DOKLADA ZA OBRATNIŠKE USLUŽBENCE

Za delavce, zaposlene v obratniških delavnicah, velja sedaj naslednja vsišina izredne doklade (indennita di contingenza):

Moš. Zen.	
Specializiran delavec nad 20 let na uro	84,06 71,75
Kvalificiran delavec nad 20 let na uro	82,81 71,75
Kvalificiran delavec od 18 do 20 let na uro	78,81 57,93
Specializiran težak nad 20 let na uro	82,18 71,25
Navaden težak nad 20 let na uro	81,50 70,68
Navaden težak od 18 do 20 let na uro	77,25 57,12

Ta izredna doklada velja za sledeče obrti: zidarji, pleskarji, mizarji, kovarji in mehaniki, električarji, radiotehniki, kleparji, instalaterji, tapetniki, cementisti, pečarji, vulkanizatorji, steklarji, izdelovalci glasbenih instrumentov, tiskarji in knjigovodji, štekarji, zlatarji in urarji, krznarji, čevljarji, kožarji in sedlarji, optiki, fotografi, šivilje, pralnice in likalnice ter barvarnice.

PREJEMKI DEVAVCEV PRI CEVLJARIJI IN SEDLARJI

Po sporazumu med združenji delodajalcev in delojemalcev pripada z veljavnostjo od 1. julija t. l. delavcem zaposlenim v obrtnih delavnicah čevljarjev in sedlarjev naslednji prejemki (v lirah na uro):

Moš. Zen.	
Specializiran delavec nad 20 let osnovna plača	55,30 38,71
izredna doklada	84,06 71,75
Skupno	139,36 110,46
Kvalificiran delavec nad 20 let osnovna plača	45,20 31,61
izredna doklada	82,81 71,75
Skupno	128,01 103,36
Kvalificiran delavec od 18 do 20 let osnovna plača	45,20 31,61
izredna doklada	78,81 57,93
Skupno	124,01 89,54

Za vajece veljajo še prejšnje osnovne plače in izredne doklade, ki so: Vajenci početniki v I. semestru osnovna plača 5,31 3,71 izredna doklada 11,60 11,60 Skupno 16,91 15,31 Vajenci početniki v II. semestru: osnovna plača 7,09 4,96 izredna doklada 23,20 23,20 Skupno 30,29 28,16

Vajenci v II. letu: osnovna plača na uro 10,63 7,44

Vajenci v III. letu: osnovna plača na uro 15,95 11,16

Vajenci v IV. letu: osnovna plača na uro 21,27 14,88

Izredna doklada po dovršenem I. letu učne dobe se ravna po letih ter znaša:

Vajenci od 18 do 20 leta: izredna doklada na uro 66,40 52,—

Vajenci od 16 do 18 leta: izredna doklada na uro 49,— 40,50

Vajenci izpod 16 let: izredna doklada na uro 26,65 26,—

PREJEMKI DELAVK PRI ŠIVILJAH

Delavkam zaposlenim v obrtnih delavnicah šivilj pripadajo naslednji lotni prejemki (v lirah na uro):

Krojilka nad 20 let: osnovna plača 47,90 izredna doklada 71,75 Skupno 119,65

Specializirana delavka nad 20 let: osnovna plača 38,15 izredna doklada 71,75 Skupno 109,90

Kvalificirana delavka nad 20 let: osnovna plača 32,95 izredna doklada 71,75 Skupno 104,70

Kvalificirana delavka od 18 do 20 let: osnovna plača 32,95 izredna doklada 57,93 Skupno 90,88

Vajeke početnice v I. semestru: osnovna plača 4,94 izredna doklada 11,60 Skupno 16,54

Vajeke početnice v II. semestru: osnovna plača 6,59 izredna doklada 23,20 Skupno 29,79

Vajeke v III. letu osnov. plača 9,88

Vajeke v IV. letu osnov. plača 14,82

Izredna doklada vajemkam po dovršenem II. letu učne dobe se ravna po letih ter znaša:

Vajeke od 18 do 20 let: izredna doklada 52,—

Vajeke od 16 do 18 leta: izredna doklada 40,50

Vajeke izpod 16 let: izredna doklada 26,—

Obvezni napisi

Kr. ukaz 15. oktobra 1925 št. 2433 predpisuje, da morajo imeti lokalni, kjer se predelujejo oziroma prodajajo nekateri kmetijski proizvodi, kot olje, mast, surovo maslo, vinski očet,

KRONIKA

ZA POSPEŠITEV PROMETA S SLOVENIJO

Izvršni odbor trgovske zbornice v Vidmu je te dni razpravljal o razvoju obsejnega prometa z Jugoslavijo na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen v Vidmu 3. februarja 1949. Ugotovljeno je bilo, da promet med obmejnima conama popuša. To je treba pripisati okolnosti, da je Jugoslavija v teku popolne gospodarske preobnove. Povpraševanje po italijanskem blagu je popuščalo. Izvršni odbor je sestavil načrt po katerem bo skupno s trgovsko zbornico v Gorici poskušal pospešiti izmenjavo blaga med Furlanijo (Goriško) in Slovenijo.

NOVA DOVOLJENJA ZA ZACASNI UVOZ

Zavezniška vojaška uprava je objavila ukaz št. 161 in 162, ki vsebujeta nove koncesije za začasn uvoz za dobo šestih mesecev. Blago, katerega uvoz je dovoljen, je naslednje: česnje, baker za taljenje, aluminij in aluminijevi odpadki za predelavo in taljenje, nadalje valjano jeklo, svila, boraks, bombažna preja itd.

POTEVITVE IZ PROMETA AM-LIR IN BANKOVCEV »BANKA D'ITALIA«

Ukaz št. 163 Zavezniške vojaške uprave prinaša popravo k roku št. 49 iz leta 1950 glede na podaljšanje roka za zamenjavo AM lir in bankovcev »Banke d'Italia« v nominalni vrednosti 50 in 100 lir raznih izdaj. Rok je zdaj podaljšán do 31. decembra 1951.

OBMEJNI PROMET

V tržaškem obmejnem prometu s cono B in Jugoslavijo lahko doseže vred-

salama, sveža svinjina, pritrjene na vratih ali stenah lokala napisne table z označbo teh proizvodov. Crke morajo biti vsaj 10 cm visoke, črne na bellem polju.

Prav tako morajo biti v teh lokalih napisne table, ki jih narekujejo higienski in zdravstveni predpisi kot n. pr.: »ne dotikaj se blaga«, »ne plujav po tleh«, kot tudi napisne table, ki jih narekujejo varnostni predpisi n. pr. pri prodaji lahko gorljivih snovi.

Ker pristojni organi zadnje čase pregledujejo lokale, opozarjamo člane, da si take napisne table nabavijo, da se izognejo denarnim kaznim za te prekrške.

ZAKON O DAVCNEM IZENACENJU

Predvideva se, da bo v kratkem raztegnjen tudi na tukajšnje ozemlje, morda z malenkostnimi izpremembami, tako imenovani zakon Vanoni o davčnem izenacanju, ki je že stopil v veljavo v sosedni republiki. Ko bo izšel zadevni ukaz ZVU, bomo v našem listu obširneje seznanili naše člane o vseh določbah tega zakona. Za sedaj naj zadržimo, da pojasnimo, da bodo vsi davkoplačevalci morali vsako leto prijaviti vse svoje dohodke zaradi odmere neposrednih davkov; v primeru, da davčni zavezanec ne izvrši prijave, se davčna osnova prejšnjega leta avtomatično zviša za 10%, a predvideno so tudi denarne kazni. Najbrž bo treba na tukajšnjem ozemlju izvršiti prijave v roku od 1. januarja do 31. marca 1952.

TAKSA NA MERE IN UTEŽI

Opozarjamo vse člane na predpise zakona o merah in utežih, ki nalaga vsem, ki uporabljajo kakršnekoli mere in uteži, da se vspejše v seznam uporabnikov mer in uteži, ki obstaja pri vsaki občini. Kršitelji teh predpisov so kaznovani z denarno kaznijo in, z zaplenbo dotične mere.

BLOKIRANJE NAJEMNIN

Po predlogu, ki ga proučuje italijanska vlada bodo najemnine blokirane še do 31. decembra 1953. Zakon bo verjetno raztegnjen tudi na STO.

RAZMEROMA DOBRA LETINA

V tržaški okolici že pričakujejo prihod sv. Martina, ko bo vinska kapljica že skoraj čista. V neposredni okolici je bila letina srednja. Sonce je prizadelo le možno izpostavljenе vinograde. Povprečno so kmetje še zadovoljni, ko pomislijo na strah v času hude suše. V tržaškem trobaršnem pasu gre vino po okoli 120 lir za liter.

VODIC JUGOSLOVANSKIH IZVOZNIKOV IN UVOZNIKOV

Trgovinska zbornica FLRJ v Beogradu je izdala spisek jugoslovanskih izvoznikov in uvoznikov pod naslovom »Yugoslav Exporters and Importers Guide« v angleščini, francoščini, nemščini in italijanshini. Poleg spiska izvoznikov in uvoznikov je tudi spisek blaga, ki prihaja v poštev.

POVISANJE ŽELEZNIŠKIH TARIF

Italijanska vlada pripravlja povišanje železniških prevoznih za potnike in blago.

POSVETOVANJE O KOBILICAH

Boj kobilicam je napovedala mednarodna ustanova FAO, ki ima zdaj svoj sedež v Rimu. V ta namen je sklicala mednarodno konferenco za čas od 22-25. oktobra.

AVTOPODJETJE S.T.A.R.

d. d. TRST

ULICA MORERI 7 - TEL. 56-08

Avtobusna proga: Trst - Koper

Vozni red veljaven od 20. avgusta 1951

Cena	ob delavnikih	Km	POSTAJE	Km	Ob delavnikih	Cena
—	6,15	15,00	TRST (Avtobusna postaja)	21	9,30	19,30
115,—	7,15	16,00	KOPER (Avtobusna postaja)	—	8,30	18,30

Prepoved vrtenja avtobusne prevozne službe med Trstom in Škofijami ter obratno

Kaj je s Tržaško letalsko družbo?

Tržaška javnost se vprašuje: Kaj je s »Trieste Airways Company«, ki se je nedavno predstavila Trstu, Srednji Evropi in Balkanu s privlačnim programom. Letalske zveze s Srednjo Evropo in Balkanom bi končno vrgle Trst iz sedanjega mrtvega kota, kamor ga je spravila rimska politika. Poleg zračne zveze z Dunajem in Zenevo je bila v načrtu proga Trst-Zagreb-Beograd. Glede na čedalje bolj tesno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in zahodnimi državami, ki prinaša tudi Trstu, je bil uspeh zračne zveze z Zagrebom in Beogradom zagotovljen.

Zakaj torej družba se ni odprla prometa? Iz okolice nedavno ustanovljene družbe težko kaj izveš. Uradniki so diplomatsko zaprti. Kljub temu so po drugi poti prišli v javnost vesti, da je gonja italijanskega nacionalističnega lista v Trstu obrodila svoj sad in da meče Rim družbi počena pod noge.

Javnosti s vprašuje: Mar je Rim res tako vsemogočen, da lahko v kili ubije vsako tržaško pobudo, čeprav bi jo bil pripravljen podpreti ameriški in angleški kapital? Mar ZVU res nima več nikakšne moči? Mar ji ni mirovna pogodba poverila upravo nad cono »A« STO, za katero odgovarja samo Varnostnemu svetu?

Ta vprašanja postavljajo zlasti neštevilni brezposelni iz vseh mogočih strok, Marsikateremu izmed njih bi družba lahko zagotovila kruh. Samo v našem ureduštvu je na podlagi naše vesti o ustanovitvi družbe proizvedoval o vsej zadevi že mnogo teh nesrečnejev.

Italijanski trgovinski odnosi

Jugoslavija. — Kakor smo že zadnje poročali, je bil podaljšán za eno leto trgovinski dogovor z dne 3.8.1949 in je izdalo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino okrožnico št. 221868 z dne 21. 9. t. l., ki vsebuje predpise k omejenemu dogovoru. Predpisi se v bistvu skladajo z dosedanjimi (glej »Gospodarstvo« z dne 30.9.1950); kontingenti so ostali isti, pač nekaj sprememb v pristojnosti oblasti, ki dovoljuje uvoz ali izvoz.

Tako smejo posled dovoljevati italijanske carinarne same uvoz naslednjega jugoslovanskega blaga, ki je bilo potrjeno doslej ministrskemu uvoznemu dovoljenju: mesa drobnice, konzerviranih rib v olju, surovega in kalciniranega magnezita ter peska za topilnice. Nasprotno pa je potrjeno od sedaj naprej ministrskemu izvoznemu dovoljenju izvoz naslednjega blaga, ki se smelo do sedaj izvažati po dovoljenju carinarne: azbestnega prediva in tkanin, karborunda in podobnih proizvodov, žvepla, farmacevtskih proizvodov in zdravilskih posebnosti, raznih kemičnih proizvodov, mehaničnega orodja in potrebnih ter strojev za obdelovanje gume.

Liberalizacija uvoza (OEEC). — Z ministrskim odlokom z dne 29.8.1951, objavljenim v Italijanskem Uradnem listu z dne 8.10. t. l. je bila objavljena nova »Tabella I (OEEC)«, ki vsebuje seznam blaga, ki se sme uvoziti iz držav članic OEEC proti dovoljenju carinarne samih. S tem seznamom sta bili razveljavljeni dosedajni tabeli »I« in »I-bis OEEC«, veljavni na podlagi min. odloka z dne 15.7. in 20. 9. 1950.

Kriza v glavni Italijanski zavarovalnici

V vodstvu glavne italijanske državne zavarovalnice Istituto Nazionale delle Assicurazioni (INA) je nastala kriza, ko je iz upravnega sveta izstopilo 6 članov. Ti so na seji upravnega odbora prebrali skupno izjavo, da so nekateri finančne družbe (Compagnia finanziaria di partecipazione in dr.), s katerimi je zavarovalnica povezana, zapravile ogromnega denarja in s tem škodovala zavarovalnico. Seje upravnega odbora so bile pravzaprav formalnega značaja, ker je glavni ravnatelj, ki ga imenuje vlada, skoro vsakokrat postavil odbornike pred izvršeno dejstvo, tako da so navadno samo priklimali. Rimska vlada proučuje zdaj položaj. Za zavarovalnico se zanima tudi predsednik vlade De Gasperi. Po svojem obratu v življenjskem zavarovanju prekaša INA tudi nekdanji tržaški zavarovalnici »Assicurazioni Generali« in »Riunione Adriatica«, ki sta prišli v last italijanskih kapitalistov. Njeno premoženje cenijo na 100 milijard lir. Inkaso je lansko leto dosegel 13.500 milijonov lir, t. j. 49% inkasa vseh zavarovalnic za življenje v Italiji.

PROMET v pristanišču

Med 5. in 17. oktobrom se je promet v tržaškem pristanišču sukal tako-le:

TRZASKE IN ITALIJSKE LADJE

»Milano« je priplula z Reke prazna in odplula c Capetown s 1.275 t. Iz Haife je priplula »Abbazia« s 85 t raz. bl. in se je vrnila s 360 t. »Titania« je priplula iz Morphou Baya prazna in odplula v Aleksandrijo natovorjena. »Maria Antonietta«, ki je priplula iz Benetke prazna, je odplula v Bagnoli s 563 t premoga, I Carigrada je »Barletta« priplula 488 t raz. bl. in se vrnila. »Maria Carla« je priplula iz Genove s 133 t raz. bl. in se tja vrnila natovorjena. Petrolejske ladje: »Indiana« je priplula iz Tripolisa 8.239 t mineralnega olja in se vrnila prazna; »Aurora« je priplula iz Sidona s 10.640 t mineralnega olja in se vrnila prazna in »Smeralda« enako iz Sidona s 12.990 t min. olja. Priplule so: »Stromboli« iz Vancouverja s 34 t, »Ariete« z Reke prazna, »Irma« iz Aleksandrije s 735 t raz. bl., »Chioggia« iz Aleksandrije s 588 t, »Esperia« iz Bejruta natovorjena. Odplule so: »Rutaa« v Oran z lesom, »Campidoglio« v Smirno s 605 t raz. bl., »Teresa Costulica« v Casablanca sl. 732 t, »Montardizio« v Sfax prazna, »Cabo« v Hong Kong s 1.168 t raz. bl., »Spuma« v Kalkutoo s 3.176 t, »Rapallo« v Bari prazna, »Treviso« v Carigradu z 854 t, »Angelina Lauro« v Norfolk prazna.

AMERISKE LADJE

»Expeditor« je priplula iz New Yorka s 1.366 t raz. bl. in odplula v Haifo 2910 t. Iz Norfolka je »Thomas P. Leathers« priplula 9.275 ton premoga in se vrnila v ZDA prazna. Odplule so: »Haiti Victory« v Pirej prazna, »Edward Spafford« v ZDA prazna, »Abraham Baltimore« v ZDA prazna, in »Murray M. Blum« v ZDA prazna.

GRSKE LADJE

»Plotarkis Blessas« je priplula iz Kalamata s 410 t raz. bl. in odplula v Pirej natovorjena. Iz Pireja je priplula »Kozanik« s 155 t in odplula v Katakolo natovorjena. Priplula je »Rallis P.« iz Benetke prazna. Odplule so: »Agios Nicolaos« v Pirej natovorjena, »Ekaterini« v Pirej z 984 t raz. bl., »Andriana« v Aleksandrijo natovorjena in »Konitza« v Bari prazna.

ANGLEŠKE LADJE

»British Patience« je priplula iz Falmoutha s 11.282 t raz. bl. in odplula v Benetke s preostalim blagom. Odpluli sta: »Cattara« v London s 1.570 t in »Britanija« v Haifo z lesom.

PANAMSKE LADJE

»Anfa« je priplula iz Val Mazinghia prazna in odplula v Port Sudan s 786 t raz. bl., »Vincenzo« je priplula iz Dairena prazna, »Orbis« pa odplula v Tekirdag prazna.

ARGENTINSKE LADJE

Priplule so: »Le Maire«, »Elaiours« in »Lapataia« iz Splita prazne. Odpluli sta: »Bahia Thetise« v Buenos Aires natovorjena in »Rio Lujan« v Almerio prazna. IZRAELSKE: »Dromite« je priplula iz Haife prazna in se vrnila natovorjena, »Komemite« je odplula v Haifo natovorjena, »Nakhson« je priplula iz Haife. TURSKA ladja »Hopa« je priplula iz Genove prazna in odplula v Pirej natovorjena. BELGIJSKA »Ardea« je priplula iz Amsterdama s 329 t raz. bl.

JUGOSLOVANSKE LADJE

»Sarajevo« je priplula iz Aleksandrije z 220 t bombaža, smokev in dr. in odplula preko Reke v Levant z 23 t nitrata. Iz Haife je priplula »Užice« s 50 t bombaža in odplula na Reko s preostalim blagom. »Topusko« je priplula iz Haife s 63 t raz. bl. in se vrnila s 1.986 kub. m lesa. »Rijeka« je iz Hamburga priplula 1084 t in odplula v Sev. Evropo s 187 kub. m lesa. Iz Carigrada je priplula »Solina« s 133 t in odplula na Reko prazna. »Plivice« je iz Rotterdamu priplula 5.760 t premoga in odplula na Reko prazna. »Skopje« je priplula z Reke z 10 t bombaža in odplula v Lattakio s 110 kub. m lesa in 155 t nitrata in dr. »Titograd« je priplula iz Aleksandrije 105 t bombaža in smokev in odplula na Reko s 58 t papirja. »Zagreb«, ki je odplula v Aleksandrijo se je vrnila s 33 t bombaža in odplula v Pulj. »Kosmaj« je odplula v Benetke prazna.

Angleške ladjedelnice

Iz poročila ladjedelnice na škotski reki Tyne je razvidno, da prekašajo narodila ladijskih novogradenj v letošnjem letu za 130.000 ton skupna naročila v letih 1949 in 1950. Ena izmed teh ladjedelnice je popolnoma zaposlena z naročili do začetka leta 1956, druge pa do leta 1954 oziroma 1955. Letošnja naročila za gradnjo trgovskih ladij so dosegla pol milijona ton, kar zgodovina ladjedelnice na reki Tyne sploh ni poznala. V teh škotskih ladjedelnih izdeluje predvsem petrolejske ladje.

Tržaško gradbeno podjetje

I. C. E. T.

Trst, Ul. XXX. Ottobre 6/II.

Telefon 79-74

izvršuje vsakovrstna gradbena dela — strokovno dovršena po zmernih cenah

MEHANIČNA DELAVNICA

ALBINO GOMBAČ

ULICA DELL'AGRO 10 - TRST - TELEFON ŠTEV. 96 - 130

(VHOD IZ ULICE DELLA TESA)

Najmodernejši tržaški obrat za retifikacijo na strojih »BERCO« — Retifikacija in zrcalno glajenje cilindrov od mikro-motorja do ladijskih motorjev

Retifikacija vsakovrstnih kolenastih gredi, vključno OM 100 HS, Titanus i. t. d.

Priprave za retifikacijo poedinih cilindrih puš. Vlaganje cilindrih puš — Aparat za kontrolno trdote BRINELL — Priprava za uravnoteženje kolenastih gredi in transmisij

Retifikacija ventilov — Priprava za struženje glavnih in ojnčnih ležajev — Posebna naprava za mehanično struženje ojnč — Hidravlična stiskalnica

ZASTOPŠTVO ZA TRST IN GORICO NEPREKOSLJIVIH BATOV FRIGOBOR in SUPERFRIGOBOR

Bat: ki povečajo tehnični učinek in imajo trojno trajnost

Zastopništvo tovarne »TIVELLI« — Predelava »Diesel motorjev s predmešanjem« na »sistem direktnega vbrzganja«

Zastopništvo tovarne »ANGELLINI« — Kromiranje kolenastih gredi na elektro-galvanski podlagi — Trdota od 630 do 900 Brinell — Srednje vzdržljivost 250.000 km — Možnost naknadnega razkromiranja in ponovnega kromiranja brez rabe ponovne retifikacije

Salež je na tržaškem Krasu to, kar so v tržaški Istri Plavje namreč vzor na in pridna vas. Hišnih števil je 60, s tem pa ni rečeno, da je le 60 poslopij, ne, ampak pod številom 60 je treba razumeti v Saležu in tudi v drugih bolj pristno kmečkih kraških vaseh 60 kmetijskih dvorov z zelo prostorno stanovanjsko hišo (včasih tudi 2), hlevi, skednji in drugimi pritlikljivi; te

TRŽNI PREGLED

Na italijanskem trgu živilskih pridelkov ni nastopila nikakršna posebna izprememba. Cene samo nekaterih pridelkov so se učvrstile.

Zitni trg je splošno miren. Državi je bilo oddanih v skladišča desetlet okoli 15 milijonov stovov žita. Delo je bilo izvršeno hitreje kakor prejšnja leta. Na tem trgu vlada ravnovesje. Vlada je oljubila, da bo pri določanju cen upoštevala povšanje proizvodnih stroškov. Cene koruzi so čvrstje, cene riža so ostale neizpremenjene, le malo so popustile cene finejših vrst.

Kupčija z govejim mesom je bila živahnija in cene kažejo težnjo navzgor. Tudi cene maslin prasičev so trdnješe. Ker nastopila mrzlejša sezona, se za kolje čedalje več prasičev.

V Lombardiji in Piemontu je cene na maslu zopet nekoliko dvignila, medtem ko se cene na Beneskem in v Emiliji šibkeje. Trg s sirom je splošno miren, vendar se opaža lahna težnja navzgor.

Na jugu je kupčija z olivnim oljem nekoliko oživelja. Napovedujejo, da bo Banca d'Italia finansirala prostovoljno oddajo olja z zneskom 17 milijard lir.

Na vinskem trgu vlada mir. Cena grozdju je šla precej navzgor, verjetno zaradi velike vremenske škode.

ni 41-47.000, ovojni papir navaden 11-12.000, finejši 20-22.000; beli kalandrirani papir za kavo; ovojni pergamin navaden 40-60-80 gr. 30-32.000; ovojni pergamin ekstra 30-40-60 gr. 37-40.000; ovojni prosjini pergamin 30 gr. 48-53.000, 40-50-60 gr. 44-47.000; klobučni papir navaden 31-34.000, srednje vrste 35-38.000; klobučni papir beli fin 41-46.000; ovojni sivi 7.500-8.000; slamnati papir za mesarje 7.000-8.000. Beli karton 13-14.000; karton patent 13-14.000; karton siv navaden 8.500-10.000, boljši 11.500-14.000; dvojarvni duplex ali triplex kartoni 18-24.000, beli duplex ali triplex 27-37.000; kartončini (manila) beli ali barvani navadni 29-32.000, fini 38-43.000, tipa Bristol 47-51.000; kartončini pološčeni fin 60-62.000, srednji 49-51.000; kartončini zlepljeni srednje vrste 53-54.000.

KOZE

FIRENZE: za kg. surovih osoljenih koz z repom: tele 3/8 750-850 lir; tele 8/12 550-500; tele z glavo in parklji 12/30 440-460; junice z glavo in parklji 40 in več 400-420; toskansko jagnje za kožuhe 800-850 za komad, za rokavice 650-700; jagnje merinos 500-550.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO		26/IX	10/X	24/X
Pšenica (stot. dol. za bušel)		246 1/2	239 1/2	254 1/2
Koruzna " " " "		177 1/2	173	178 1/2
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)		27.62	27.62	28.70
Cin " " "		103.	106.	108.
Svinec " " "		19.	17.	19.
Ciak " " "		19.50	17.50	19.50
Aluminij " " "		19.	19.	19.
Nikelj " " "		56.50	56.50	56.50
Krom (dol. za tono)		53.	50.52	58.
z. srebro dol. za steklenico		222.	213.	222.
LONDON				
Baker (f. šter. za d. tono)		227.	234.	227.
Cink " " "		196.	196.	196.
Svinec " " "		176.50	160.	176.50
ALEKSANDRIJA				
Bombaž „Karnak“ I. (v. talerjev za kantar)		118.75	172.65	117.75
„Ashmouni“ I. " " "		89.05	125.	88.25
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)		196.90	195.20	196.90

Na potek blagovnih borz svetovnih blagovnih borz sta v zadnjem času vplivala dva razburiliva politična dogodka, in sicer odpoved angleško-egiptovske pogodbe glede Sueškega prekopu in Sudana ter umor ministrskega predsednika v Pakistanu. Vsak podoben dogodek mednarodnega značaja povzroči razburjenje in živčnost, kar ima navadno za posledico skakanje cen.

V zadnjem času so bile v zvezi s temi dogodki čvrste cene industrijskih proizvodov, žitaric in oljaric. Značilno je ponovno napredovanje cen volne. Prav tako je napredovala cena kavčuka.

ZITARICE

Na čikaški borzi so žitarice zaznamovale novo napredovanje. Ta skok pripisujejo tudi vestem o slabi letini v Argentini. Ameriška vlada je naznanila, da bosta Belgija in Vel. Britanija v novembru in decembru kupili večje količine žitaric. Pšenica je v tednu od 12.-19. oktobra napredovala na čikaški borzi od 246 3/8 na 254 1/2 stotinke za bušel, koruza pa od 175 5/8 na 178 1/2.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Pri sladkorju, kavi in kakao so v tednu od 12.-19. oktobra zaznamovali lahko nazadovanje. Na newyorški borzi je bila cena sladkorja 5,25 (teden poprej 5,35) stotinke dolarja za funt; kava pa proti izročitvi v decembru 52,70 (53,41); kakao proti takojšnji izročitvi 29,30 (29,75). Na trg s kakaom pritiska nov pridelavec v Zahodni Afriki, na to ceno vpliva tudi šibkost angleškega funta. Cene čaja so v bistvu ostale neizpremenjene.

KAVČUK

Na ceno tega blaga v Londonu so vplivala poročila o političnih dogodkih v zadnjih dnevih. Poleg tega poročajo, da je angleška vlada kupila za svoj račun večje količine. Večje povpraševanje po kavčuku se je pojavilo v predelu, od koder je mogoče pripeljati blago, ne da bi bilo treba pluti skozi Sueški prekop. V tednu od 12. do 19. okt. je cena kavčuka v Londonu poskočila od 45 1/2 na 46 1/4 peniza za funt proti takojšnji izročitvi, medtem ko se je kavčuk prodajal po 46 (45 3/4) proti izročitvi v novembru.

VLAKNA

Proti koncu tedna (do 19. oktobra), se je cena volne na avstralskih trgih pričela dvigati. Na trgu so se pojavili tudi Japonci, ki so v Brisbani nakupili večje količine. Tudi evropske države in ameriške združene države, kakor tudi Anglija, so se začeli bolj zanimati za volno. Od začetka letošnje sezone, t. j. od konca avgusta je trg za volno zelo nemiren. Do konca septembra so šle cene navzdol, v začetku oktobra je na-

SLADKOR

TRST: Ponudbe češkoslovaškega rafiniranega sladkorja kvotirajo 170,50 dolarja fco-prevozna Trst, blago pripravljeno za takojšnje vrkanje. Nekaj kupčije je bilo sklenjenih za dobavo madžarskega sladkorja po ceni 167 dolarjev fco-prevozna Trst. Angleški in češkoslovaški sladkor potujejo v nekem skladišču proste luke po 182 dolarjev, fco vagon v tranzitu.

KAVA IN KAKAO

TRST: Rio V good bean 50 dolarjev fco odhodna postaja proti takojšnji izročitvi; Rio VII good large bean 47 dol.; Santos extra prime 59,80 dol.; Victoria V good large bean 46,50 dol.; Victoria VII good bean 45,20 dol.; Moka Hodeidah N. 1 470 funtov sterlingov za metrično tono cif Trst; Gimma 430 f. št. za metr. tono.

Kupčije z kakaom so pičle: Accra 80 dol. za 100 kg cif Trst; Accra v zrnju 262 dol. za izročitve v oktobru - decembru in 255 za vrkanje v novembru-januarju. Accra v zrnju neocarinarjeno blago 840 lir kg; holandski (v prahu) odlične kakovosti 1.040 lir kg fco vagon odhodna postaja.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Našega kmeta je treba bolj upoštevati

S prvega občnega zbora Kmečke zveze

Naša zveza je imela v nedeljo 21. t. m. predpoldne svoj prvi redni občni zbor. Zborovanja se je udeležilo lepo število članov Zveze, pravih kmečkih korenin iz vseh delov cone A Tržaškega ozemlja, ki so imeli tudi pooblastila premožnih članov, ki se zborovanja niso mogli udeležiti.

Zelo odmerjen prostor našega vestnika nam ne dopušta, da bi danes objavljali obširna in izčrpana poročila, ki so jih dali na občnem zboru predsednik, tajnik in blaginik ter nazorni odbor zveze o delovanju in zauglah te naše najvažnejše kmetijske organizacije za tukajšnje kmetijstvo nasplošno in posebno pa še za svoje člane. Iz vseh teh poročil je razvidno, da predstavlja ta zveza zares tisto ustanovo, ki se najbolj uspešno bori za uveljavljanje osnovnih pravic in štiti splošne gospodarske ter socialne in narodnostne koristi pravih, domačih kmetov na britsko-ameriškem področju STO. Sicer nameravamo objaviti v naših prihodnjih številkah izvleček vsaj večjih delov omenjenih poročil, v kolikor nam bosta le dopuščala prostor in čas.

Za danes pa se moramo omejiti na objavo celotne resolucije, ki je bila na tem občnem zboru sprejeta soglasno. Iz vsebine iste resolucije so razvidna najvažnejša in najbolj pereča vprašanja, ki tarejo domače kmetovalce in nasplošno kmečki življenj in ki zahtevajo nujne rešitve s strani tukajšnjih merodajnih in odgovornih oblasti. V njej je tudi iznesena ugotovitev, da so odvisni uspehi in razmah Kmečke zveze ter dosega pravic domačih kmetovalcev v znatni meri od samopomoči in od vzajemnega nastopanja njenih članov ter domačih kmetovalcev sploh.

Resolucija se glasi:
Na prvem občnem zboru Kmečke zveze v Trstu, ki je bil 21. oktobra t. l. so zbrani kmetje mali in srednji posestniki, zakupniki in poljovinarji cone A Tržaškega ozemlja poudarili

no vlogo v gospodarskem in socialnem življenju kmetijstva pomembnem življenju tega področja, da pa obstaja pri merodajnih čimeljih zavestna ali nezavestna težnja k podcejevanju te panoge, kar se škodljivo odraža na odnose odgovornih organov do mnogih življenjskih vprašanj tukajšnjega kmečkega življa;

da prenekatere težnje (tukajšnjih kmetovalcev ne pridejo do izraza zaradi nezadostne povezave med kmeti in odgovornimi oblastmi zlasti zaradi dejstva, da nimajo kmetje svojega pravega zastopstva v organih, ki odločajo o njihovih zadevah na podlagi birokratičnih postopkov, največkrat pa tudi s sovražno razpoložljivostjo do podeželavov zaradi njihove narodnostne in socialne pripadnosti;

da bi ustrezni ukrepi, pravilno usmerjena kmečka delavnost ter dobro vzporejeni gospodarski načrti v znatni meri pomenili tukajšnje kmetijstvo v korist kmetov in plodnosti.

V zvezi z navedenimi dejstvi so priložni zbrani kmetje do naslednjih ugotovitev in zaključkov:

1. Doslej nimajo kmetje svojih pravih zastopnikov v nobeni javnopravni ustanovi, čeprav je to po zakonih predvideno; v kolikor to zastopstvo formalno obstaja, pa so sedanji zastopniki imenovani iz vrst oseb, ki s tukajšnjimi kmeti nimajo nobene stične točke. To velja zlasti za Zbornico za trgovino, industrijo in kmetijstvo ter za vse gospodarske ustanove in kmetijske, ki se posredno ali neposredno bavijo s kmečkim zadevam in interesi. Kmetje zahtevajo z vsjo upravičenostjo svoje zastopnike pri teh organih in imajo to vprašanje za osnovno in pereče;

2. Čeprav pripada ogromna večina kmetov slovenski narodnosti, so doslej vsaj brez uspeha vsa posredovanja, da bi se na kmečkih in gozdarskih uradih ter ustanovah namestiti ustrezno število slovenskih strokovnjakov in uradnikov. To dejstvo pomeni ne samo kršitev osnovnih demokratičnih pravic, temveč tudi oviro na poti sodobnega napredovanja kmetijstva, ker je kmetu vsiljen jezik, ki ga v obnavljanju s strokovnjaki ne obvlada. Kmetje menijo, da je vprašanje nastavitve Slovencev v omenjenih uradih povsem upravičeno in neodložljivo;

3. Krediti za kmetijstvo in gozdarstvo v državnem proračunu se postopoma krčijo, že prej pa so bili v primerjavi z drugimi ustanovami zelo okrajnjeni. Spričo položaja tukajšnjega kmeta, ki je prisiljen gospodariti v težkih naravnih okoliščinah, se morajo ti krediti obdržati na ustrezni višini. Sredstva, ki so na razpolago, bi se morala smotno in načrtno uporabljati.

Z velikimi težavami se borijo zlasti manjši kmetovalci, ki jim je celo onemogočeno črpati iz raznih državnih podpor, ker največkrat ne razpolagajo z začetnimi sredstvi, ki so potrebna pri raznih izboljševalnih delih. Kmetje postavljajo na tem področju vprašanje kreditov po nizkih obrestih, pravično razdelitev razpoložljivih fondov ter povšanje postavk za kmetijstvo in gozdarstvo v državnem proračunu. Upoštevati je treba zlasti zaostale vasi, ki so mnogo pretrpele zaradi vojnih dogodkov, kmetom, ki so bili ali bodo prizadeali zaradi raznih vremenskih nezdod, od suse ali toče, je treba nuditi podporo, da si lahko opomorejo. Med javna dela je treba uvrstiti splošno javno koristna dela, poljske ceste, protivetrolne pasove, zboljšanje skupnih zemljišč, pozgodovanja itd., upoštevajoč pri tem želje in nasvete kmečkega prebivalstva posameznih vasi ter njihovih predstavnikov;

4. Škrb za kmečko strokovno izobrazbo je na našem področju neza-

dosajna in pomanjkljiva. Kmetje poudarjajo potrebo po ustanovitvi srednje kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom, ki naj bi postala obnem središče koristnih poizkusov in praktičnega prikazovanja sodobne agrotehničke in metod. Soli naj bi bili dodeljeni tržnica in drevnica.

Ustanoviti je treba kmečke nadaljevalne šole, kjer koli je to potrebno. Pod pokroviteljstvom fitopatološkega zavoda, Kmetijskega nadzornišča in drugih kmečkih ustanov je treba ustanoviti kmečke tečaje praktičnega znanja v vsakem območju. Kmetje vidijo v vsakem napreduku tukajšnjega kmečkega gospodarstva;

5. Prisilno razlaščenje zemljišč in vojaške rekvizicije povzročajo tu-kajšnjemu kmetijstvu ogromno škodo. Ta škoda mora biti pravilno ocenjena in pravično plačana. To vprašanje je nujne važnosti, ker je od tega odvisna sama možnost življenjskega obstoja premožnih družin; v ocenjevalnih komisijah pa morajo biti tudi zastopniki kmetov;

6. Domači kmečki pridelki morajo prenašati hudo konkurenco s tujimi.

KMEČKI KOLEDAR

KMEČKA OPRAVILA V ZACETKU NOVEMBRA

Na njivi in polju. Pobratit moramo vse poljske pridelke, ki so še ostali na njivi in polju. Ajda, zelje, repa, pese in korenje to vse mora domov. Na njivi lahko počakajo prvi mraz in led sako se ohrovt, cvetaca in broklji, katerim škodujejo je huji mrazovi.

Pšenično zgodnje sorte — mentana ali tevere — lahko seješ še ves mesec. Seveda moraš sedaj sejati bolj gosto, ker rastline nimajo toliko časa kakor one zgodnje setve, da bi se močno razrasle. Za setev s sejalnico potrebujes n. pr. mentane 160 kg. na ha, za setev na široko pa vsaj 200 kg. Ne sej preveč globoko, ker za žita popolnoma zadostuje globina 2-3 cm.

Pognoji in preorji še sedaj njivo, ki si jo namenil za krompir. Spomladi bo zadostovalo, da jo samo pobranaš pred saditvijo; tako bo krompir imel na razpolago že z gnojem izdelano zemljo in vso zimsko vlago.

Na vrtnu. Pobiraj pridno jensko vrtnino kakor: endivijo, gomoljasto zeleno, špinačo, korenje in še drugo. Poznemu ohrovtu, cvetaci in broklem, potrosi čiljskega solitra, da bodo imele rastline še močno raščo in bodo ostale delj časa sočne. Preskrbi si čim več hlevskega gnoja za zimsko kopaanje. To opravlja čimprej mogoče, da boš imel zemljo pripravljeno in izdelano za zgodnje setev, ki se začne na vrtnu navadno že februarja. Sadiš lahko česen in čebulice za prihodnje leto, za kar naj bo zemlja dobro pripravljena.

V vinogradu in sadovnjaku. Pognoji in prekopaj vinograd po možnosti še pred zimo, da bo v zemlji ostala zimska vlaga. Vsaj vsako drugo vrsto med trtami posej za ustrezno mešanico za zelenišanje. Ne rezi čit, niti starih, dokler jim listje ni popolnoma odpadlo. V zavetne lege seješ v vinograd lahko že zgoden grah nekspres, kakor to delajo že zdavnaj v Brdih in na Koprskem.

Ne odlašaj s paštnanjem ali rigolanjem zemlje, če si se že odločil za nasad novega vinograda. Za to težko in drago delo preskrbi si po možnosti pomoč z ustreznim traktorjem ali pa tudi z motorno frezo. Prav tako moraš začeti kopati jače za nasad sadnih dreves, da bo zemlja v teh jamah čim bolj prezračena do saditve, ki jo lahko opraviš že konec novembra ali pa v začetku decembra. Zagotovi si pravočasno ustrežajoče sorte mladih trt cepeljen in sadnih dreves.

V kleti. Preglej sode in če se ti zdi potrebno poskušaj tudi njihovo vsebino, da se prepričaš ali je mošt že popolnoma pokipel v mlado vino. Navadno je vino že dobro in precej čisto o sv. Martinu. Letos pa bo kipeenje, oziroma kvašenje mošta trajalo marsikje še dolgo po sv. Martinu zaradi mrzega vremena ob trgatvi in po njej. To se zlasti kjer ni kiet dovolj obvarovana pred spremembami zunanje toplotne. Če je vino že narajeno in ni več sladko, znižaj v kleti polagoma toploto čim več mogoče, da se ti bo vino boljše učistilo in ga boš v drugi polovici

Zaščititi je treba pridelke s tem, da se nudi kmetu možnost, da zniža svoje proizvodne stroške in da se poveže s potrošnim trgov brez nepotrebnih prekupčevalcev. S tem so v zvezi tudi davčne olajšave, dovoljenja za prodajo pridelkov na mestnih trgih, odprava davčnin na žganjkuho in trošarine za zakol prasičev za domačo uporabo, zboljšanje in tipiziranje domačih kmečkih proizvodov, znižanje cen javnim uslugam, kot je dobavljanje vode in električnega toka za kmečko uporabo.

Vsa ta vprašanja zahtevajo temeljite proučitve s sodelovanjem zastopnikov kmečkega življa. Prav tako je treba omogočiti kmetu nakup vseh njegovih potrebnih na trgih, ki mu nudijo najboljše pogoje glede kakovosti in cen. To velja zlasti za semena, badike, stroje in umetna gnojila.

Nujno je potrebna poživitev in okrepitev obstoječih gospodarskih ustanov v mestu in na deželi, meč se spadajo hranilnice in posojilnice, konzuma društva ter sploh ustanove, ki delujejo na vzajemni podlagi.

Oblasti naj proučijo možnost in način, da bi tudi kmet užival socialno zavarovanje.

Kmetje se zavedajo, da je uspešna rešitev navedenih in še drugih perečih vprašanj odvisna predvsem od krepitev njihovega združenja, medsebojne povezave in enotnega nastopa.

ZITARICE

ROVIGO: pšenica Polesine fina 6.500-6.000, dobra 6.400-6.460, navadna 6.100-6.300; koruza Isola 5.100-5.300; marano 5.400-5.550, agostano 5.000-5.100; ameriška hibridna koruza 4.850-4.950; pšenica na moka tipa 00 8.700-8.800, tipa 0 8.100-8.200, tipa 1 7.900-8.000, tipa 2 7.600-7.700; rž 5.000-5.400; neolusčeni ječmen 5.000-5.500; ječmen amondov 8.000-8.200; rdeč oves 4.000-4.200; sirek 3.000-3.150; pšenični otrobi 3.900-4.000.

TURIN: pšenica 74/77 6.100-6.200, 77/78 6.300-6.400; prosa 5.100-6.000; dobra koruza 5.200-5.300; riž navaden 8.900-9.300, Maratelli 11.300-11.900, fin (R. B.) 12.200-12.700, fin (R. 77) 12.500-12.900; Arborio 13.600-14.200, Vialone 13.200-14.000.

ZIVINA

CREMONA, živina za zakol: voli I 320-350, II 270-290; bikli I 320-340, II 260-280; krave I 250-270, II 230-240; junici I 320-340, II 220-250; teleta I 520-540, II 410-440; prašiči za zakol 100-120 kg 430-440, 120-150 kg 440-450, 150-180 kg 450-460, nad 180 kg 460-470; prašički za rejo 18-20 kg 570-600, 20-50 kg 500-550, 50-100 kg 470-500; piščanci I 680-700, II 530-550.

LODI: cene za kg žive teže brez IGE, fco štala: voli I 360-390, II 295-355; krave I 315-385, II 245-310; teleta I 580-630, II 480-525; voli za delo 350-450.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA: maslo I 900-920, II 800-840, III 800-820, IV 780-800; sbrinz svež 440-470, star 3 mesece 530-540; provolone svež 460-480, 3 mes. star 530-560; sir krajevne proizvodnje svež 410-450 zimski 1950-51 470-530, mamski 1950 550-610, zimski 1949-50 610-630; emental svež 520-540; star 3 mes. 530-560; italico 320-330; taleggio svež 320-330.

MILAN: lombardsko maslo fino 880, čajno 920; sir krajevne proizvodnje 1950 550-600, svež 360-380; sbrinz svež 390-420, star 510-530, emental svež 510-540, star 540-580; provolone svež 470-490, star 540-570; gorgonzola svež 320-330, star 400-440; italico svež 430-450, star 470-490; taleggio svež 330-350, star 400-440.

OLJA

BENETKE: olivno olje fco kamion dovoz v Benetke za stot: olje ekstra 0,2 stop. kisla, 47.000, fino do 2% kisla, 45.000, navadno do 5% kisla, 44.000; semensko olje I 39-40.000, II 37-38.000; laneno olje 35-36.000.

FIRENZE: cene za kg proizvodnje olja: olivno olje ekstra do 1% kisla, 460-465, do 1,50% kisla, 450-460, do 2,50% kisla, 440-450; dvakrat rafinirano A 450-460, B 420-430; semensko olje navadno 385-400; olje iz zemeljskih lešnikov 400-410.

VINA

MILAN: cene za stop/stot fco postaja Milan: črno Piemonté 10-10,5 stop. 460-480, 11-12 stop. 480-490; Barbera 530-550; Oltrepo pavese 10-10,5 stop. 450-470, 11-12 stop. 470-480; črno Mantovano 440-450; Valpolicella in Bardolino 560-580; Reggiano 9-10 stop. 450-460, 11-12 stop. 480-490; Barletta ekstra 14-15 stop. 450-460, navadno 430-440; Squinzano 14-15 stop. 440-450, 13-14 stop. proizv. 1951 380-390; Lecese 14-15 stop. 440-450, 13-14 stop. proizv. 1951 380-395.

PAPIR

MILAN: časopisni papir v valjih 16.000 lir stot; časopisni papir v poljih 19-20.000; tiskovni papir satiniran neklejen, 21-22.000, polklejen 26-29.000; brezlesni papir navaden 22-24.000, finejši 29-31.000, fin 38-42.000; brezlesni trikrat klejen 40-44.000; registrski brezlesni navaden 27-29.000, finejši 33-35.000, trikrat klejen 40-43.000; pisemski papir finejši 33-36.000, fin 39-43.000, ekstra 46-52.000; prepisni papir za kopije 60-67.000; risarski papir 52-58.000; pološčeni papir srednje vrste 43-45.000, boljši 52-54.000; pellure beli in barva-

BORZA

VALUTE V MILANU

	10. X.	23. X.	Min.	Maks.
Funt sterling	8.475	8.575	8.400	8.650
Napoleon	6.700	6.700	6.600	6.800
Dolar	678	687	680	713
Francoski frank	163	166	160	166
Svicsarski frank	15			